ԼՐԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ եւ Քէ դաւառաց համար
Տարեկան 7 մէճիտ
Վեցամսեայ 3 1/2 »
Երեքամսեայ 2 »
Օտար երկիրներու համար 40 ֆր.
Վեցամսեայ 20 »
Երեքամսեայ 10 »
Ըղրիզարի դներքը մեր վրայ, բաց ի Բօսֆ Լօքալէն։

Դրամի փոխարէն փոխըգրելու կ'ընդունուի 115 ղուրուշ փուռն 100 ղրուշի հաշուով։
Նամակները կ'ուղղուին առ ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆՆ
38, Պապը Ալի Ճատեսք, Կ. Պոլիս։

ՔԱՆ ՓԱՐԱ

ԲԻԶԱՆԴԻՈՆ

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՄԵՆՕՐԵԱՅ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԵՒ ԳԻՏԱԿԱՆ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԲԻԶԱՆԴ ՓԷԶԵԱՆ

„پوزانتيون“
ارمنجه يومى وسياسى غزته سى
صاحب رداسى ايتيان
پوزانت كچيان
باب عالى جاده سنده ٣٨ نومرو ايله يازيخانه سى
داڭر خصوصنده در

PUZANTION
Journal Arménien Quotidien,
Politique, Financier et Littéraire
Directeur-Propriétaire
PUZANT KÉTCHIAN
Bab Aali Djaddéssi, No. 38,
CONSTANTINOPLE

ՔԱՆ ՓԱՐԱ

Ա. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 94 | ՇԱԲԱԹ 1897 ՓԵՏՐ. 22/6 ՄԱՐՏ | 2 ՇԼՎՎՄ 1314 · 22 ՇՈՒՊԱԹ 1312 | Ա. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 94

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՓԵՏՐ. 22/6 ՄԱՐՏ, 1897

ԲԱՐԵԿԵՆԴԱՆԸ Ի ՀԱՅՍ

ՁԱՆԱՁ ՄԷՋ

Ամէնէն առաջ Աղասնոյ (զուէսաձոր) փոզոցէն կը բարձրանային բարեկենդանական նուագախումբեր մեծ դաւուլ դաւուլներէն, ուր պմբաղի 15 օր «նաղարա»ն կը կօպչէին (*) անընդհատ։ Թէպէտ բազմաթիւ չատ նուազ բարեկեցիկ էին Աղասնորցիքը, բայց նոյն իսկ պատճառաւ աւելի կը յանայլին քան բոլոր տաքուն մնալազգեկ օրերը քանի մ'օր մնանալ Բարեկենդանի առթիւ, քանի որ ուրիշ ժամանակներ բարեկեցութեան ընծայած վայրերէն զուրկ էին խեղճ ձերն։ Աղասնոր իր անունէն արժանի ընդհանուր մակարդակէն ցած է մի քիչ. հեղեղատ մը կ'անցնի մէջէն որ «Ուբլամ» առուէնկուպայ, «Աւոյի դար»ի առկէն կ'անցնի, և Տէր Դաւիթեանց փոզոցի այդիներու մէջէն առոսկիով Աղասնոր կը մտնէ, և «Զալղի փոզան»ի կռնակը քերելով, «Մահակ պէյինց» տան առկէն դուրս եկնելով «Համալի փոզը կը սուրայ և դէպ ուղիղ պռեմուազար աւելով ծովը կը վարդէ։ Այս հեղեղատակ երբեմն ահագին արկածներ տեղի կունեցայ չափազանց յորդումներով, ինչպէս 1894ին ուր սակալի ողողումներ պատճառեց երկու կողմէն բոլոր իր ճամբուն երկաքուելիները։

Հազիւ թէ Աղասնորն սկսած էր «նաղարայ»ի բոմբիւնները, «Միրաւի Ջաւոր» թաղեցիքն արձագանգը կուտային նմանաձայն բոմբիւններով, որ մէկզմէկ գերազանցելու և յաղթարու ձայներն յաղթահարելու համար ոգեսպառ միշտմէջ կը բորբոքէին հետզհետէ։ Սակայն «Միրաւի Ջաւոր»ցիները թէպէտ յաղթող կը հանդիսանային մեծագղրդիռ գոռում գոչումներով, բայց Աղասնորցիք կը գերազանցէին զանոնք իրենց միապետ աղաղակներու անընդհատ չարունակութեամբ մինչեւ։ Պահոց առաւօտ Դշ. օրուան գէչերը փութքնիք ըսել թէ «Միրաւի Ջաւոր»ցիներն ալ նիւթական լաւագոյն վիճակ մը չունէին։ Ուստի Բարեկենդանի նման բացառիկ առիթները կը ձգնաէին պահ մը մոռնալու սովրատական կենաց տաղտուկներն, որպիսին կը զգային խեղճերը տարին բոլոր պատանեկի կկոցը չարժելով «խաբէի» (կատագործի) գոռնալոր հոգերուն մէջ։ Չի պէտք չէ մոռնալ թէ վանայ Ֆասարակ կամ միհակէն քիչ մը վար Ժողովրդեան ամենամեծագոյն մասը դեռ մինչեւ մօտ տարիներս կատագործութեամբ կ'ապրէին. քանի որ «Ամէրիքան» կտաւը դեռ բոլորովին չէր ողողած այդ հեռաւոր երկիրները։ Նոյն իսկ մինչեւ հիմա քիչեր չեն որ այդ գործով կ'ապրին, եթէ բոլոր տարին 5—6 ոսկի չհեղով ապրին ապրիլ կրնայ համարուիլ։ «Միրաւի Ջաւոր» թաղն այդ պճոյճն առած է անոր համար, զի առենօք հոն կը կանգնէին իրենց վրաններն հեռաւոր յուրին հսկելու և օրինաւոր բաշխում կատարելու պաշտօնն ունեցող պաշտօնեաները, քաղաքապետութենէն կարգուած։ Աղգասանի ազնուելեան հարուստին կողմը կ'ընծայ այս թաղն։ տթսկ կ'անցնէին բոլոր այն ճուրերն որ կ'ոռոգեն Ալթաուէյ և «Միրաւէլ Ջաւոր»ի բոմբիւնները, «Միրաւի Ջաւոր» թաղեցիքն արձագանգը կուտային նմանաձայն բոմբիւններով, որ մէկզմէկ գերազանցելու և յաղթարու ձայներն յաղթահարելու համար ոգեսպառ միշտմէջ կը բորբոքէին հետզհետէ։ Սակայն «Միրաւի Ջաւոր»ցիները թէպէտ յաղթող կը հանդիսանային մեծագղրդիռ գոռում գոչումներով, բայց Աղասնորցիք կը գերազանցէին զանոնք իրենց միապետ աղաղակներու անընդհատ չարունակութեամբ մինչեւ։ Պահոց առաւօտ Դշ. օրուան գէչերը փութքնիք ըսել թէ «Միրաւի Ջաւոր»ցիներն ալ նիւթական լաւագոյն վիճակ մը չունէին։ Ուստի Բարեկենդանի նման բացառիկ առիթները կը ձգնաէին պահ մը մոռնալու սովրատական կենաց տաղտուկներն, որպիսին կը զգային խեղճերը տարին բոլոր պատանեկի կկոցը չարժելով «խաբէի» (կատագործի) գոռնալոր հոգերուն մէջ։ Չի պէտք չէ մոռնալ թէ վանայ Ֆասարակ կամ միհակէն քիչ մը վար Ժողովրդեան ամենամեծագոյն մասը դեռ մինչեւ մօտ տարիներս կատագործութեամբ կ'ապրէին. քանի որ «Ամէրիքան» կտաւը դեռ բոլորովին չէր ողողած այդ հեռաւոր երկիրները։ Նոյն իսկ մինչեւ հիմա քիչեր չեն որ այդ գործով կ'ապրին, եթէ բոլոր տարին 5—6 ոսկի չհեղով ապրին ապրիլ կրնայ համարուիլ։ «Միրաւի Ջաւոր» թաղն այդ պճոյճն առած է անոր համար, զի առենօք հոն կը կանգնէին իրենց վրաններն հեռաւոր յուրին հսկելու և օրինաւոր բաշխում կատարելու պաշտօնն ունեցող պաշտօնեաները, քաղաքապետութենէն կարգուած։ Աղգասանի ազնուելեան հարուստին կողմը կ'ընծայ

(*)։—Կ'օգտագործուի այդ պարերէն մի քանիներու անունները որոնք ընդհանրապէս հայ բառեր չեն։ Ասոնք, Թէյերի, Սիլիվանի, Շօրօր, ևն. ևն։

(**)։—Այս ոչ-հայ բառերը բացառաբար Բարեկենդանի ներքոյ գործածուելու համար ստեղծուած են։

(***)։—Այգեստանի մէջ երբեմն նշանաւոր աղբիւրներ են գովք գովք

(****)։—Հողէ չինած ամաններ են գինիի յատուկ։

(*)։—Կօպալ կոչուր գաւազան ըսել է. կօպալել մեծ գաւազանով ուժգին զարնել կը նշանակէ նպատակի վրայ։

զէչերի մօտ գուարճանալու համար։

Եչ. խիստ մեծ նշանակութիւն ունեցող Տօն մ'է։ Ժողովուրդը խուռներամ քաղաքին հինգ եկեղեցիները լցուած կ'ունկնդրէ հոգեմտալ մեղերին, որոնք այսօրուան միայն յատուկ են։ Ս. Եկեղեցին վեհագոյն չողչողմամբ օգուտ լիթուրգիական ու յիւսուածոյզուն օրհնելի, գովքի և փառաբանելէ յետոյ Աւագերէցին բերնով կը հաղորդէ ժողովուրդեան թէ «ունայնութիւն ունայնութեանց, ամէնայն ինչ ընդունայն է»։ Բարեկենդան ըսելով պէտք է հասկնալ բարեացակամութիւն դէպի մեր նմանն, ողորմասիրութիւն, գթութիւն եւայլն ոչ թէ զեղութիւն, չայլութիւն եւայլն։ Եկեղեցեայ մէջ այսօր կը կատարուէին երբեմն զարմանալի գողտրիկ հանդէսներ։ Հիմա ժողովուրդը կը դառնայ տուն։ Երկու երեք սրտակից ընտանիքներ ի միասին կը սկսին Բարեկենդանի մէկտեղ կը ճաշեն, կը կատակարանեն, օրուան քննադատութեան ժամերու միջոցին միայն իրարմէ կը բաժնուին, մէնն ի լուսոն (լուսնակն պէս) դարձեալ իրարու քով իրարու հանդիպելու առաջադրութեամբ, մինչեւ Մեծ-Պահքիս. օրն՝ երկուշաբթի՝ այսպէս։

Իրա՛ւ է որ Բարեկենդանին ձիւնը վերցած չըլլար ամէն տարի. փողոցներ ցեխոտ են սակայն. տանիքներու վրայէն ձիւնը քերուած է. արեգական պայծառաշող ճառագայթներ, ամպերն հեռու մղելով, կուգան հրաւէր կարդալ տան մէջ մեծ ու փոքր էանիներուն տանիք երթալու։ Հոն փոշն ու թխտուին (տաքուղ, զուռնա) օդը կը թնդացնեն։ Նման երեխասարդներ փողահարին չուրջը պար բռնած կը դառնան, իսկ նոկ երգեր գոչելով։ Հարևնցու աղջիկներ պատհաւոր նայուածքով ֆիչ մը հեռուն խրտած կը դիտեն պողոտային ոյք առաւել եւս կը քաջալերուին այս տեսարանէն։ Աչքի երեւնալու համար սուր խորհրդաւորութիւններ կ'ընեն պարողներ։

Անդին խումբ մը տարիքոտ մարդիկ «ապօ ապօ» կը խաղան։ — Տանիքի լուսամուտին վեր քաշած են չուանն որ կը ծառայէ տախտակէ կամ փարիչը բանալու գացելու։ Մէկը—վիճակով պահապան կարգուած—չուանին ծայրը բռնած՝ կեդրոնէն լուսամուտին քով նստած մարդուն չուրջը կը դառնայ։ Ուրիշ—խաղ խաղակիցներ ափիի կը գտնեն «ապուր ուտելու»—կերտրները ետած մարդուն կռնակին. ուսկի թէ թէ հարուածներ տալու—պահապանն եթէ յաջղէ ոտքով կամ ձեռքով կը զարնէ ապուր ուտող՝ կամ հալածականը մ'այլ ապուր ուտողը՝ կամ հալածականը կ'քլլայ ապուր՝ նախորդ ապուրը՝ պահապան և նախկին կեդրոնապահը կը միանայ ապուր ուտողներու խմբին. կող ու վէճ, խաղ ու խնդում մինչև յոգնին, պառաւին։

Կիները ալ պնդին իրենց չրջանակին մէջ այս խաղն ուրիշ հետաքրքրական, առուիւ զուարթ։ Մերթը, պառաւները և յղի կիները կտաւրի վրայ նստած կաթան ու ճաչը կը իսածնեն, արեւէն կը տաքնան ու խաղերը կը դիտեն գոհունակ կերպարանքով։

Երբեմն մարդոց ուրիշ խումբ մը «եգգէք» կը խաղայ։ Խաղակիցներէն մին մէկ ոտքի վրայ ցատկռտելով կը ջանայ ընկերը մը հարուածել կամ ոտքով։ Ընկերները զինքը չրջապատած կը քաշեն, կը հրուն, կը յոգնեցնեն. վերջապէս կամ մէկը կը հարուածուի կամ մեռատնին առաքը գետին դպցնելու կը պարտաւորի. խաղակիցք կը թափին յաղուածին վրայ ազէկ մը կը տիտաղ զայն։

Երգնկացիք տանիքի վրայ կը խաղան Եղէ՛ քալանէ, Խոշ-Լողվէ, Եղբ՛ պո՛լ, Մանոակը Թօսա, Լէմէ Լոպօսը վէգ, Ցգլըլը, Պոպաճ, եւն. եւն։

Եթէ օդը գէշ ըլլայ, ախոռի սենեակները քաչուած երիկ մարդիկ առաւօտէն ցերեկոյ կը խաղան թուղթ, նարտ, մանաւանդ «մատնի»։ Մատնիի խաղն սկսելէ առաջ երկու վարպետ կամ ընտրեալներ կը բաժնեն իրենց մէջ խաղալով տնէ կանեցողները։

Եւ առի զինքս. — Ես ալ առի գինքըս։ — Ես առի Գիրգոր աղաբրը. — Ես ալ կ'առնեմ Թարու պղան . . .

Թաղոս աղա իս չառիր հա՛. հիմա կը տեսնես ինտոր աղէկ պիտի խաղ դամ. . . ։ Խաղն սկսած է. տուրքի 9—11 գաւաթներ չարուած են ափսէի վրայ. անոնց մէկին տակ մատնի մը կայ պահուած. հակառակ կողմի ընկերք խորհրդակցութեամբ կը վերցնեն գաւաթները մի առ մի. գաւաթներէն երկուքը փնտռող, իսկ մնացեալներ պահող խմին կը պատկանին։

— Աա . . . քեզի, աա ալ քեզի... ա՛ա ալ . . . Երեք գաւաթ միայն մնաց։ Ահա հո՛ս է ամէնէն ծանր կէտն. ո՛ր գաւաթը տալ հարկ է։ Խուզարկող խմբի անդամներն. — «Աման օտքդ պագնեմ, Մաթոս, աա գաւաթին մի դրպչիը. ինծի ծա՛ռը (ծառը) կ'երեւայ. . . — Չէ՛. աա պարապ է, իմ էդիկը (գաղտվար) սաւոր կ'երեւայ. . . — Թագոր, եկո՛ վրան նայէ. . . աչքերդ տեսնեմ։» Պահող խմբէն. — «Չէ՛. . . ապրդին մի՛ նայիր, աչքէդ կ'առնեմ. . . »

Գագոր անդին, իր լաւ պահելուճաւատարմութեան վրայ զմայլած, երեսը բազմոցին վրայ դարձուցած կը նեղայ, կը գլգլկայ, գաւաթներուն չի նայիր ամենեւին։ Անհամբեր փնտռողներէն անդամ մը ձեռքը կ'երկարէ երեք գաւաթներէն մին վերցնելու։ «Աման աւոր մի դպչիր» ըսելով կը փարին երկարած ձեռքին, մինչ յանդուգն խուզարկուն միւս ձեռքով կը վերցնէ գաւաթ մը բարկացայր։ Տակէն երեւցաւ մատնին կամ մատնոցը։

Պահող խումբը հապճեպով կը վերցնէ գաւաթները. «աա անպամ նա պկտի պահեմ. կեցիք նայիմ»։ Փնտռող խմբի անդամը կը մխմաքանին. «Ես ըսի որ էդէկ հոն կ'երթաս. Ես ըսի որ ատ ծանր է, էշ, չէ՛ անհամբեր եղար, աա անգամ անանկ պիտի չանես հա՛. քեզի ըսեմ. . . »։

Պահող խումբը կը բերէ ափսէին կը սկսի խաղ կանչել։ (Երկու թիւ չահինցան։ Ամէն թիւի վրայ խաղեր կան ժողովրդական, մինչեւ չխտնը)։ «Էվլէրնին էօխ ներկ՛ է, հէյ զալըմ նէյնի, նէյնի, իւզիկի պուլամաղը Հէրկիզ, հէյ վախ զաւալի՛. . . Սայըմզ տէ վարաք սէքիզ, հէյ զալըմ նէյնի, նէյնի, նէյնի, օյուն պիւմէզ նէ՞ օյնարըմըզը՞ սապակտան պէրի։ Թօքլօ՛ր ֆ մօրլօ՛ր (կորանցողները կը ցոցուին ձեռքով) չալվար, օ՛լտըլար մասխարան. . . »։

Այս տեսակ խաղեր սպասիկ կեզտով կը գերգնեն զայրոյթ կ'առնեն ենթակայ եղած կռանցնողներուն ոտքնք չփոխած միչտ կարմրելու պատճառներ կ'ունենան։

Ահա ափսէն անցաւ. կռանցնողներուն, քանի մը թիւ ալ ամենք չահեցան. խաղ կանչել կը փորձեն բայց... մրցակիցները ղողք կը բառնան. ո՛չ, իրաւունք չունիք, բեռի տակ էք տասկաւին։ Խաղ կանչելու իրաւունք կը չահին երբ գոնէ հատասարած ըլլան խաղին թուով։

Խաղը կը լմնայ. որոշեալ թիւը կը լրանայ։ Ցաղմող կողմի գլխաւոր անդամն և կամ խիզախ ու յանդուգն խաղացողին ճակատին կը զարնեն բոլորակ չրջանակ մը, գաւաթին տակի կողմը քիչ մը մուր քսելով։ Այսպէս կը չարունակուի մինչեւ ճանճրանան այլ եւս։ Հինգշաբթի, ուրբաթ և չաբաթ ամէն ցերեկ այսպէս հատաքաար կը զբօսնուն այրեր։ Իրիկուններըը կ'ընթրեն առատ կերակուրներով։

Կիրակի առաւօտուն կանուխ, էրիկ մարդիկ կը վազեն չուկայ գնելու համար կաթ, մածուն, մանաւանդ սեր։ Ցերեկին սկսած են նուագարներ փչելնլ, առնչե՛ր, պէֆ։ Նուագարան ո՛չ ոք կայ, հոն կը համամտին ինքնակոչ հիւրեր։ Այրեր տան մէջ կը խաղան թուխաղ, մերթ առանձին, յաճախ պար բռնած։ Կիները միւս նոյն նուագի հետևողութեամբ թուխաղ կը խաղան, նախապէս ոչքերնի մէկզմայաւ ամուսնէն եւ կեսուրէն կամ իր մեծէն հրաման խնդրելէ յետոյ։ Այրեր կը խմեն, կը գինովնան և կուռի կը բռնեն չատ անգամ։

Կիրակի իրիկուն է. ընթրիքն ասարտած, ուրախ զուարթ խօսակցելէ, խաղ ու ժպէ կանչելէ յետոյ խաղ մը կը սարքեն տղաներու մէջէ։ «Պէյիմ, պէյիմ կը խաղան։ Վէգն ունի չորս կողմ և նոյնքան խնամի։

Պէյիմ=պէյ։ Թոզա=գորթակալ էքըզիր)։ Թէօք=գորթաւոր (ընկերք)։ Զիկ=գող (յանցաւոր)։

Վէգը կը սորվեն կարգով, ծածկած վրայ բոլորաձեւ նետած երեսուն խաղակիցք։ Պատմութեանց ընթացքին և ահա կը բանուի դող մը (վէգ չկի բերած է, վա՛ճ բախտին) զոյը կ'երթայ քնք աղայ պէյին.

—Պէյիմ, պէյիմ, պէն պիր խըբխըզ (խոզ) տութմուշ՝ Ն'էթմա՞ն Ն'էյնէմ՞։ — Տամ վար խոյ, տամ կէրտին, պուզ վար խոյ պուզա կիրտի, պիր ֆագըր գատրըն չէլուենտ մուլտանը պուզը գաշտը։ Օհա Ն'էթմէլին, Պէյը պատիճ մը կը հրամայէ և կը գործադրուի նոյն ժամայեաս Օրինակ.— Կռնակին վրայ երկամ ձեռնցեալ Աղջկ մը կը տրբռզուն գոզը։ Դիմացը բռնաձեւ մը պատասանել կ'զտան՝ Գարկա՛ն զարկա խալը էթմէ, չիմիտի նէօպէք պէնիմ տիր։

Պ

ՊԱՐԿԱՎԱՃԱՌ ԶՐՈՒՅՑԱՎԱՃԱՌ

(Անկեղծ խոսք.)

Հոգոտաճառական չէ ասելիքս, այլ ուղղակի ու անկեղծ խոսք եմ ուզում ասել ձեզ, ընթերցողներ և ընթերցողուհիներ։ Ինչո՞ւ եմ ես ասում ձեզ, որ ես ինձ ոչ մի կերպ չեմ համարում ճարտասան, որ ոչ մի կերպ չեմ կարող ինձ ճարտասանի տեղ դնել։ Ես ասում եմ ձեզ, որովհետև ես ինձ համարում եմ ձեզ պես մի գրագետ, որ ինձ պես գրել գիտի, ինձ պես կարդալ գիտի, ինձ պես մտածել գիտի։ Ես ասում եմ ձեզ, որովհետև ես ինձ համարում եմ ձեզ պես մի մարդ, որ ինձ պես ունի սիրտ, ունի հոգի, ունի միտք, ունի զգացմունքներ, ունի ցանկություններ, ունի ձգտումներ, ունի ձեռքեր, ոտքեր, աչքեր, ականջներ, ունի ամեն ինչ, որ ունի ես։ Ես ասում եմ ձեզ, որովհետև ես ինձ համարում եմ ձեզ պես մի մարդ, որ ինձ պես ուզում է ապրել, ուզում է ուրախանալ, ուզում է տխրել, ուզում է ծիծաղել, ուզում է լալ, ուզում է ամեն ինչ, որ ուզում եմ

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Ամսագիր, 5 տարի (երեսով)։— Կը հրատարակուի ամեն ամսոյ 1-ին։

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՂԱԶԱՐԱՑ ԱՅԳԻ ՄԱՍԻՆ

Ներկայ տարուան Յունուար ամսոյ 1-ին Հայաստանի Ղազարացոց Ազգային Վարժարանի Տեսչութիւնը կը բանայ բաժանորդագրութիւն Հայաստանի համար։ Ամսագրին մէջ պիտի տպուին՝ Ղազարացոց Վարժարանի պատմութիւնը, անոր ներկայ կացութիւնը, ուսուցչական անձերու կենսագրութիւնները, անոնց գրական աշխատութիւնները, Ղազարացոց Վարժարանի շրջանաւարտներ

ՌՕՍԻԱ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

1881 Մարտ 20 ի կայս. իրատեով արտօնեալ Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեմբերգ-ուրկ Ընկերութեան ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ. — ԿԵԱՆՔ. — ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ. — ԱՐԿԱՅՔ։

Ընկ. դրամագլուխ ամբողջովին վճարուած	10,000,000 ֆր.
Ապահովագրութեան գումար	67,000,000 »
1895 ի հասոյթ	25,000,000 »
1881 էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրեալներուն վճարած է մօտ	100,000,000 »

Ընկերութեան քննիչ ի կ. Պոլիս Ա. ՀԻՒՐՄԻՒԶ

Գալաթիա, Բարափչի վրայ (Հին Մափասեան փող.)

Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ Համար ԹԻՈՏՕՐ ՐԻՒԲԻՆ

ԻԽՆԻՕՆ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ
ՀԻՄՆԵԱԼ 1828

1828 L'UNION DE PARIS

ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂ
ՀԻՄՆԵԱԼ 1829

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ՓԱՐԻԶ ՊԱՆԹ ՓՈՂՈՑ ԹԻՒ 15, ԻՐ ԱՊԱՀՈՎԱՆԴԻՆ ՄԷՋ

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ		ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂ	
Դրամագլուխ	Ֆր. 10,000,000	Դրամագլուխ	Ֆր. 10,000,000
Պահեստ	» 7,650,000	Պահեստ	» 104,500,000
Թղթապանակի մէջ	» 69,246,000	Ապահովագրութիւնք	» 250,000,000
Հասոյթ 1892 տարւոյ	» 16,000,000	Հասոյթ 1892 տարւոյ	» 17,750,000
Հատուցուած գնաս	» 176,000,000	Հատուցուած գնաս	» 65,000,000

Ընկերութեան դրամատունն է Օսմ. կայս. Պանքան։

Մանրամասնութեանց համար դիմել առ մատենատար Տնօրէն Տ. ՍԻՄՕՆ ՓԱՅՄՈՒՂԼԵԱՆ
Կ. Պոլիս, Գալաթա, Դարաքէօյ ԵԷնի-խան Ա. յարկ։

Կենաց ճիւղին Տնտուչ՝ ՄԻՀՐԱՆ ՏԷՐ ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ

ՍԵՐՎԻՉԷՆ
ԹՂԹԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՍՈՒԼԹԱՆ-ՀԱՄԱՄ, ԱՂԲԻՒՐԻ ՌԱՀ.

Տպարանաց, Դպրոցական սեաչուխեանց, եւ Վաճառականաց համար մեծ դիւրութիւն։

Լրագրի, Դրքի եւ Աղցաթաթուխեանց համար ամէն տեսակ եւ ամէն գոյնէ Թղթեր, Մէկեան, Բաւթեան, Դպրոց ական պիտոյք, Տետրակ, Գրիչ եւ Ներկ իր ըստմանիս տեսակներուն վաճառատանց համար Նամակի թուղթ, Պահարան եւ ընդօրինակութեան տետրակներ զանազան ձեւերով։ Այս եւ այս տեսակ ապրանքները անհրաժեշտ գիներով կը վաճառուին վերոյիշեալ վաճառատունը։

Մ. Գ. ՄԻՆԱՍԵԱՆ

Բառարան
ԵՐԵՔԱԼԵԶՈՒԵԱՆ
ԱՆԳԻՒԼԵՐԷՆԷ ՀԱՅԵՐԷՆ ԵՒ ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ

ՀՐԱՏԱՐԱԿԻԶ
Գ. Դ. ՍՃԳԴՃԵԱՆ

Սոյն Բառարանը որ 1070 էջերէ կը բաղկանայ կը պարունակէ՝ Անգլիացւոյ լեզուի բոլոր ոճերն, ասացուածերն, յատուկ անուններն, սովորական համառօտութիւնք։ Կը գտնուի բոլոր գրավաճառաց քով։

Կեդրոնատեղին է, Կ. Պոլիս, Մահմուտ փաշա, Քիւրճի խան, Առաւեան Տպարան։

Գին 50 Ղրշ.

Կեդրոնը դիմողներուն 100 ին 10 զեղչ կ'ընէ։

Հրատարակուելու համար յօդուած կամ նամակ ղրկողներէ կը խնդրենք որ թուղթին միայն մէկ երեսին վրայ գրուելէն ետք յապաղում եւ դժուարութիւն կը նպաստէ։

ԲՕՌԵԼԻԻ ԱՆԻՍՈՆԻ ՊԱԼՍԱՄ

Հազի, հաբեռ-ուի, լոնդի կաբեռ-ուեան, ընդերգելոյ-ուեան դէմ, Լեզ.

Այս թանկագին դեղը տարօրինակ յատկութիւն ունի անմիջապէս ոչնչացնելու հարբուխը, հազը, կոկորդի ցաւը, դժուարաշնչութիւնն, եւլն։ Իր ազդեցութիւնը կ'ընէ կարծրացած մաղասը կակուղցնելով եւ արագաքսումը դիւրացնելով։ Կոկորդի անհաճոյ խոխոջումներով զիչեր ցերեկ հազացող եւ հանգիստը կորսնցնող անձինք կը հանգստանան եւ մէկ չիչը բաւ է հիւանդութիւնը բուժելուն։ Այս անոնմն դեղ հրաչքներ կը գործէ չնչարգելութեան, հինցած հազի, հնդիւէնցայի եւ ուրիշ պարագաներու մէջ։

Վ Կ Ա Ճ Ա Ռ Ի Ր

Առորագրեալս, Թուրչուեր Հազդը էֆ., բնակեալ Տօլմա-Պահչէ, թիւ 25, կը վկայեմ որ 40 տարիէ ի վեր չնչարգելութենէ տառապելով համբաւաւոր բժիշկներուն դիմեցի եւ չատ տեսակ վաստկեցի, բայց օգուտ չտեսայ. հիւանդութիւնն օր ըստ օրէ ուժգնացաւ։ Ինչ բնելիքս չէի գիտեր, երբ բարեկամներ խորհուրդ տուին որ գնեմ Կալաթա, Վոյվոտայի պահակատունին քով, թիւ 95-97, Պ. Իւ. Քարուանտայի անդ. վաճառատունը։ Հոն ծախուած «ՐՕՈՒԵԼԻԻ ԱՆԻՍՈՆԻ ՊԱԼՍԱՄ»ը գործածեցի եւ 3 ամիսէն կատարելապէս բժշկուեցայ։ Եւ զայս հրատարակելը մարդասիրական պարագ կը համարիմ։ Կ. Պոլիս, 4 ապր. 92. Մարտր. ԼՈՒԱՍ ՀԱԳՈՐ

Ընդհ. Մերեանց Էմմանեան Քարուանտայի անդր. վաճառատունը Կալաթա-Վոյվոտա փողոց թ. 95-97։ Կը գտնուի նաև բոլոր դեղարանների եւ դեղավաճառաց քով։

Հ. ԵՒ Ա. ՍԷԹԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

ՀԻՄՆԱԿԱԼ ՅԱՄԻՆ 1878, ՄԵՐ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԵԱՆՑ

Թօհաֆճի խան Սուլթան-Համամ, աղբիւրին մօտ թիւ 4 Սէրվիչէն տպարանին կից, Կ. Պոլիս

Աջդր-զարթ Ե. Նորաչէ-ուիլեանց վշտաթիթեղ ամէն գեռուկ ապրանքներ

ՊՈՕՅԻ.— Պարզ և Մուսլինի վրայ, բանուած ամէն լայնքով մանկապուրար պէս օժիտի համար ճոխ տեսակներ, Վալաններ եկեղեցու համար— ՏԱՆԹԻԼԱ.— Վալանիէն, Դառօ, Թիւլ, Քէօթիւ, Շանթիէլի, Դանթէլ, Իտալական տեսակ, Մետաքսէ, Բիանէ և Բուքլէ։— ԲԱՄՄԱՆԴԻՐ.— Պղնձագործ, և առանց Պղնձագործ Մետաքսեայ և ոսկեզօծ վանական տեսակներ, Մօթիֆ, կառնիթիւռ, Սէնթիւր, Մատպոս, Փեսուր Լայլն։ ԳՕՐՏԷԼԱ.— Կրօնք, Մրջառէ, Սաթէն, Ֆանթէզի, Շանտան, թաւշեայ ամէն տեսակներ ամէն լայնքով— ԴՐՔԻ ԵՒ ԿԱԶ.— Խաչ տը Շէյն, Դուէք Ատիէ, Գուէրլիս, Կազ, Կաընատին, պատրիժ բաւդ և մէտալ, Թասպէհան, Մուսլին ապլեն։— ՅԱՒԻՒՕՁԻ.— Ամէն տեսակ Թանթէլլայէ, Ֆաքէօլ Պիլէ, Շարֆ, Քասպուլ, Դլխարկի վէրջ, Թիւլ վարագոյր քանուած և Տանթէլլայէ, Ծոպոյով և պատրաստ չինուած ձիւնիցներ։— ՁԻՒՆՈՑ.— կաշէ, Մետաքսէ և Բամպէ։— ՀՕՍՔ.— Թաղդիական ընտիր և ձեւաւոր, պարզ, Բրլուեղով և մետաքսէ։— ՀԱՐՍԱՆԵԿԱՆ ԲՕՂՆԵՐ.— Կընունքի Համար տղու Հագուստ և գլխարկ։— ԲՕՂԵՂԷՆ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐ.— Շալ Ծիշխ կայլն։— Շալիք.— Շալ Գաւառներու համար, ծաղիկով նաև Ֆինօ Շալ էլքօսէ ամէն մեծութեամբ։

Ամենքն ալ առաջնակարգ գործարաններէն բերուած։ Ճշմարտութիւն և Համբաւ զանազանութիւն։ ՕՐԻՇ ԳԻՆԵՐ և ժամանակի ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆ։ Մեծածախ և Մանրածախ վաճառումներ։

ՖՐԵՏ. ԼԻՑԼԱՆԴ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈՓԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ղէվբօ-լ Ե Արե-եվ-ի ՓՂԼ- Քառող լոկոմոթիւ-եր

Անուանք	Թիւք	Անուանք	Թիւք
Վիքտորիան	10500	Տլավիան	3500
Առժինեան	10500	Էմիլիէրէն	3500
Ռէգընթիան	10500	Բրընթիէն	3000
Լանքաստրիան	9000	Ալէբրան	2500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապիան	3500
Գոլտհան	8000	Ալէքսիան	2500
Ճօրճիան	8000	Անտալուզիան	2500
Պոսդոնիան	8000	Ալգոնկիըն	2500
Ֆիրհիլեան	8000	Լէկսինկտըն	2000
Քալէրնիան	3700	Մինէօ	900
Վաշինկտոնիան	3700	Օրեգոն	800
Պիտսպիրկիան	3700	Լիսպօն	800
Թասպիան	3500		

Ապրանքի տէրերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքն այլուր փոխադրելու համար Գալաթիոյ մաքսատունն հասնելու համար իրենց հրաւէրը ղրկել չորեքշաբթի ծանուցումէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ ԷՅՎԱՐ ԼԱՒՏՈՆԻԷՆ
Մէհմէտ Ալի փաշա խանի թիւ 1
Գալաթիա

ՇՈՓԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՏԻՐԵԱՆ
Ն. ԲԱՐԻ ԵՒ ԸՆԿ.
Մարտիրոսի Ա Պաղտ-ի ՓՂԼ- Կանոնաւորապէս Բառող

Անհրաժեշտ չգենաւը յուկնար 12 ին (Ն. Տ.) Մարսիլիա պիտի ուղեւորի կէս օրէն Հոս ժամ 4 ետոյ։

Ա. կարգ 245 Ֆրանք
Բ. » 175 »

Ուղեւորի եւ ապրանքատուներուն Նաւողչէքի, ուղեւորութեան եւ այլ տեղեկութեանց Համար
Դիմել առ գործակատար ԹԻՄՈԹԷ ՐԷՈՒԻԼ
Մահկամէ փողոց թ. 1

ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ—ՈՑԾ—ԿՈՐՈՎ

ՖՈՍՖՈՏԻՆ Տ.Բ.Տ. ԼԱՅԼՈՐ.— Վերջին 25 տարուան մէջ ապացուցած է թէ այս ՖՈՍՖՈՐԱԿԱՆ ՄԻԱԿ ԴԱՐՄԱՆՆ է ցարդ գտնուած, կատարելապէս բուժելու ուղղի տիւանդութիւններն, անդամալուծութիւնն, ցնցուղիչն, դպաղացնէն, առկախ կարողութեան վատնուած եւ չդիւրիւ կոտրատուելն յաղագ եկած պէտն գործարանական խանգարումն։ կը բուժէ զժուարամարսութիւն, չղային եւ արտի, լեարդի եւ երիկամանց հիւանդութիւններ, արեան չրջանի խանգարումներ, հիւծութիւնն եւ սպառումը։ կը կանգնէ դժդիւրու կորուստն որ յաղագ եկած է ուռ է պատճառէ։ Զղային տկարութիւններու առաջ տեսնուածագ մէջ այս դեղին ազդեցութիւնն անմիջական եւ ինապէս էշ Մեկավաղցութիւնէն չգանատիչը կ'անհետանան հրապարի արագութեամբ մը։ ՏՔԴ. ԼԱՅԼՈՐԻ ՓՈՍՖՈՏՆԵՐԸ չղային հիւթ եւ ուղեղային գոյութիւն կը տանեն մէջ մեծ ազդեցութիւն կը կատարէ կենդանական գոյացութիւնն է։ Կորովը կը կենդանացնէ ոյդրկային գրութեան մէջ, մարմնոյն եւ մաքրն տալով առոյգ առողջութիւն, այնպէս որ կարելի է պարտականութիւնները կատարել վնաստահութեամբ եւ գործնականութեամբ։ Ախորժահամ է, կը դյրէ եւ կը ճոխացնէ արիւնն եւ նորոգէ մը կազանացուցիչ, չղային գրութիւնն եւ մկանացն։ Վերջապրոչիչ ազդեցութիւնը կը գործածուի առալին օրէնիսկ, մնաւոր կանղողութեանց չատկութեամբ եւ բարօրութեան զգացմամբ ոչ վարկութիւնն հիւանդը չատանց կը կրկնապնէր։ Մարսողութիւնը վերնորոգուածդ, ախորժակն հզաչափ կ'աւելնայ։ Ազիք կանոնաւորապէս կը գործէն։ Դէմքը կը սկսի լինալ։ երիտասարդը կը գտնուի ուրիշ մը կ'ատնու, մազերն այժ կը սանուն։ Զգուշացեք նմանութիւններէ Տքթ. Լայլորի Ֆոսֆոտինը պարունակելագ եւ ամէն չիշերուն մէջ որ բրիտանական կառավարութեան գրաշմը կը կրէն սա բառերով **Dr. Laior's Phosphodyne London England** վրան փորագրուած։ Ս յս գեղին չղային թիւնն չատ է բազմիկ վատնուածներ եւ վնասակար ներգիչներ։ Մեծ եւ փոքրագնայի կը վաճառուի Թուրքիոյ եւ Պուլկարիոյ Ներկայացուցչին քով, Մ. ԷՄՄԱՆՈՒԷԼ ԳՈՒՐՈՒՆԱՆ, Աղցլ Ընդհանուր մերեսուց, Վոյվոտա պահակատնին քով, Կալաթա-Շիշլիի Թրամվէյներու կայարանը, թիւ 95 եւ 97։

ՐԷՅՆՕԼՏԻ ԿՈՒՄ ՍԲԷՍԻՖԻՔ

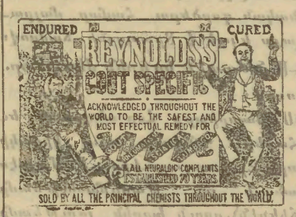

Կը բուժէ կամուածը, յոգացաւերը, կռազացն եւ բոլոր ջղային ցաւերը։ Աշխարհի մէջ լատարոյն դեղը ճանչցուած է կամուածի յոգնաքայի, կզացաւի դէմ։ Մէկ անգամ առնել բաւ է քանի մը ժամու մէջ զգալի չմոքում պառաջ բնդունէ։ Մեծ բժիշկներ կը չփնդարարեն զայն։ Էհնարկի նչանագրը Տր. Տէյվ կը դրէ. «Ինչ մը առնուն Բէյնոլտսի ԿՈՒՄ ՍՊԵՆԻՖԻՔԸ գոնի հիւանդներուս եւ կը փոխարկ բանչ որ միշտ չատ արդիւնք տեսայ։ կը հատատիմ որ սոյն չպտ ազդեցիկ դեղ է» ՀՐԱՀԱՆԳ ԳՈՐԾԱՏՈՒԹԵԱՆ.— Պէտք է ականի փոխանց պզպակէզ անմիջապէս առաջ ուռանց խառնուրդի խմել զայն։ Սկսելու է 40 կաթիլէ, որ կրճայ հետեւեալ գիչերը 60ի բարձրանալ եւ յետոյ հետդհետէ չնչելու 120ի։ Մեծ եւ փոքր քանակութեամբ ու չիշերով կը ծախուի մեր Թուրքիոյ միակ ներկայացուցչին ԷՄՄԱՆՈՒԷԼ ԳՈՒՐՈՒՆԱՆԻ անգլիական ընդհանուր մեծավաճառքէ 95 եւ 97 Վիքտորիա, Վոյվոտայ Կպլաթա-Շիշլիի Թրամվէյներու կայարանը, Պահակատնին քով։ ՄԱՆՕԹ.—Սոյն վաճառատան մէջ պատրաստ կը գտնուին նաեւ ամէն տեսակ անգլիական եւ ամերիկեան դեղերը։

ԺՕՐԺ ՕՆԷ
ԿԵՆԱՑ ՊԱՅԲՈՒՐԸ

ԿԱՄՔԸ

Երբէք Էլէն այսքան զեղեցիկ չէր եղած։ Դէմքին սակաւ մը նիհարութիւնը մեզմացած էր, խիզախ ճակատը մելամաղձոտ անուշութիւն մը առած էր։ Աստղիթ բերանը զգորիկ ծալք մը ստացած էր։ Իբրեւ մայր զաւկին համար աւելի ժպտուն եղած էր եւ իբրեւ կին աւելի հրապուրիչ։ Երբեմն կը պատահէր որ Լուի իր մեծ մօր ուկնով հետ ճաչելէ յետոյ, անոնց հետ սրահը կը մնար մին առ միւսն այնպէս երբ սկսած էր սիրով Էլէնը։ Վառարանին անկիւնը կը նստէր եւ անխոտ կը մնար, տարտամօրէն դիտելով իր բոլորտիքը, երբ Թէ ինքզինքը չէր ճանչնար։ Այս ընդարձակ սենեկին սակաւ ինչ լուրջ հանդարտութիւնը զղուանք կը թեւադրէր իրեն Տիկին Օլիֆանթի փուճ ումուճ զարդերուն դէմ։ Հոս խաղ մը մինոլորտի մը էջմ կը գտնուէր

մաքուր օդ մը կը ծծէք եւ կը տոգորուէր ա՛նպիսի հանդարտութեամբ մը, որ կը հանգչեցնէր զինքն իր գործոց նեղութիւններէն, չահադիտութեան հաւերէն եւ սպրասուր տարխանքի մը չյատուածէն։

Իրիկուն մը Էլէն դաշնակին առջեւ նստած ըլլալով, մտազաղութեամբ թղթատած էր հինաւուրց եւ քաղցրանուագ մրմունջներու հաւաքածոյ մը, եւ թէեւ սակաւ ինչ ակար ու քօղաշածուկ ձայնով, այլ ազնիւ զգացմամբ մը երգած էր սա հանրածանօթ մըրդմունջը. «Նկար հիանալի, նկար սիրուհւոյս . . . » Լուի իր թիկնաթոռին մէջ թաղուած, տեղէն չէր չարժած։ Մեծ մայրն, որուն այս նորաձեւութենէն ինկած դագաթներն կը յիչեցնէին իր երիտասարդութիւնը, տեսնելով որ դեռատի կինը դաշնակը փակելու կը պատրաստուէր, իր երկայն ատեղներն ականջին առին անկեց եւ ձեռքերն իրարու զարնելով գոչեց. «չարունակեցէ՛ք». Էլէն ժպտելով, նորէն նստաւ եւ սա հակաւոր հղանային սկսաւ ածել. «Սիրոյ հառաչքը վայրկեան մը միայն կը տեւէ . . . » Ինք չէր ընտրած զայն, տեսարանն ինքնին այս տեղը բացուած էր, եւ երգած էր ինչ որ տեսած էր։ Բայց անոր վրայ աւելցուց սիրասէր ու ցաւագին չեչտ մը, որ իր հոգւոյն ազազակն չէր։ Վերջին ձայները մարեցան լռութեան մէջ. հառաչանք մ'արձակեց ոսք եւ լաւ ևս իրմէ երեք քայլ հեռուն նչմարեց Լուին, որ գլուխն կռնին ծռած եւ դպչիհաթ, ոտքն ոտքն կ'արտասուէր։ Մէկէն անոր քով գնաց ա՛նպիսի թափիկ մը մղեալ, որուն չկրցաւ չարժել Աչքերն անոր աչքերուն վրայ սեւեռեց եւ այնպիսի ձայնով մը ուր կը չորդէր իր բոլոր կարեկցութիւնն, բսաւ անոր.

—Ի՞նչ ունիս։

Լուի չրթունքները չարժեց իրը թէ պիտի խօսէր, յետոյ զժկամակութեան չարժում մ'ընաւ եւ ոտք ելնելով, բսաւ.

—Ինչ մի չղրէրթ կը ցաւեն։ . . զոմանատ պիտի երթամ, գիչեր բարի։

Եւ դուրս ելաւ։ Երկու կինները մընացին եւ աչխատեցան։ Բայց Էլէնն նուազ ախուր եղաւ։ Յրեն այնպէս կը թուէր թէ Լուին պրոն չարութենէն մաս մը փարատած էր իր սրցունքներուն հետ եթէ կարելի գուչակել թէ ո՛ր աստիճան այս սիրտը տանջուած էր, անոր պիտի ներէր ցաւը իր կրած տառապանքը։

Գիչերի մ'օր վերջը վեր առնուեցաւ մէկ ծայրն այն գօղինն որոյ հետն կր պատրաստուէր վիրջին արարուածը պայքարին որոյ մէջ մտած կը գտնուէր Էմիլի, որ թշնամի ոյժերուն կեդրոնը կը գտնուէր, առաւօտ մ'ըսաւ իր բարեկամուհւոյն.

—Շատո՞նց է որ ձեր ամուսինը Տիկին Էրօյի փոխանորդութիւնը կը վարէ։

—Չեմ գիտեր, ինչո՞ւ Հարցուցիր։

—Վասն զի երկու միլիոն ֆրանքի փոխարէն պրաւի դրաւ անոր ունեցած կալուածներն, եւ չատ մեծ գումարի մը փոխարէն երկաթուղւոյ բաժնեթուղթեր ծախեց։

—Լաւ ուրեմն. բայց իր ուղածին պէս գործելու իրաւունք ունի. այս դրամին տէրն ինքն է։

—Իր մեծ մայրը մնանկացնելու իրաւունք չունի, առանց անոր գիտութեան, եւ այս տարիքին մէջ, իր ապագայքէն դուրս վտնտուելու վտանգին ենթարկելու զայն, գատական իչխանութեան կողմէ դրաւել տալէ յետոյ . . . Դիտեմ ինչ որ ի՛անցնի կը գանայ։ Ձեր ամուսինը խենթեցեր է . . . Դրամական կործանման մը կը դիմէ արագաքայլ։ Ձեզ ամենքդ ալ թշուառութեան պիտի մատնէ . . , դուք պարտաւոր էք հարցափորձել զինքն եւ տեսնել թէ չկա՞ն արդեօք ձեռք առնուելիք միջոցներ։

—Այդ բանին համար, երբէ՛ք, գոչեց Էլէն հատատամատութեամբ։ Բարոյական կարգին մէջ, պիտի ընեմ ինչ որ ինէ կախում ունի։ Նիհիլականին մէջ, բան մը պիտի չընեմ։ Երբ կործանած երջանկութեանս վրայ միայն կը խորհիմ, դրամական մտահոգութեանդ առջեւ տեղի տա՛մ. երբ կանգնած գտնելու պատրաստ եմ, որպէս զի Լուի իր զբաղման գրաւականը տայ ինձ, մեր հարստութեան համար երաչխաւորութիւններ պահանջե՛մ . . . երբէք պիտի չհաւանիմ այդ բանին։ Աղքատ մտայ այս տունը, փոյթս չէ երթ ազատ դուրս ելնեմ։

Պահ մը լուռ մնաց։

—Միւս կողմէ Փառատ այս դրամին, որ իմ բոլոր վիչտերուս աղբիւրն է. . . եթէ Լուի կործանի, խոնարհութեան, աչխատութեան վերադարձնալ պիտի տեսնէի Ո՛չ, Տէր իմ Աստուած, եթէ թշուառութիւնը գայն վերադարձնէ ինձ, պիտի ողջունեմ թշուառութիւնը։

Էմիլի գետաոտ կինոջ նայեցաւ քանքաչոմամբ։ Ձեռագ գլուխը չարժելով, ըսաւ.

—Ո՛հ, եթէ ձեր զիմացինը մարդ մ'ըլլար, ո՛րպիսի արդիւնքներ ձեռք պիտի չբերէիք։ Բայց դուք միայն պիտի մնաք անոր աչքերուն մէջ։ Լուի, երբ իր զրամական միջոցներն սպառին, անխոհեմ գործ մը պիտի ընէ . . . կրնայ ըլլալ որ Տիկին Օլիֆանթի հետ փախչի։

—Պիտի կրնամ ձեռքէն հատ ատուլ գայն։

—Եւ եթէ Տիկին Օլիֆանթ, վիճանակ գայն ապահոպելու, անոր օձիքը ձգէ եւ եթէ վճառութեան ժամու մը մէջ...

Էլէն ժպտունցաւ, բայց կորովի չարժում մ'ըրաւ.

—Իր որոչումը աչքերուն մէջ պիտի կարդամ։ Չի կրնար բան մը պահել ինէ։

—Զգուչացէք, ա թափիլի խաղ մը կը խաղաք։

—Կրնամ ձերբէ կերպ ըսել. անկը ակռան հա չեմ . . . մինչեւ վերջ պիտի պահպանեմ գայն, առանց սրկարացման։ Երկինք չպիտի լքանէն գիս։

Ինչպէս բան էր Էմիլի. կանչելիքնը չատ տագնապալի եղած էր Լուիի համար։ Օրջանին մէջ կը տապակէր, չարթէ չաքաճ կը նեղնար։ Ձայրաստիով այդ ընդհիմանեան դէմ, որուն կը հանդիպէր իր ամէն փորձերուն մէջ, խաղցողի մը յամառութեամբ կը մոլորնէր։ Թղթի տակ մը կարեկցեցաւ եւ փորձեց Լյրբպուլի սիրտը չարժել։ Բայց չաղթեցաւ մարդն անխոհեմ ծառայութեան մեռնիլ Լուիի դէմ, որ չուզեր իսկ մարիկ ընել անոր որ իրական ազդեցութիւնն ա՛ի գործ կը դներ իր վրայ, յանկէ ետք Տիանա դաղրած էր սիրտին բլլալ։ Կատարելութիւնը զգաց եւ ա՛նպակրկռան լեզուաւ ըսաւ, որ անհրաժեշտ էր իրեն, գոչեց.

(Շարունակելի)

Թարգմանեց Բ. Մ. ՊՕՂՈՍԵԱՆ